

הרב יצחק שמואל שכטר

מח"ס "ישיב יצחק" וש"ס
נתניה

לאפות מצות מצוה בבית הכנסת

ניסן תשע"ג

לכבוד מכובדינו מאד נעלה
הרה"ג ר' גמליאל רבינוביץ שליט"א
מח"ס גם אני אורך וש"ס חשובים
בני ברק

בנדון שאלתך אי מותר לאפות מצות
מצוה בביהכ"ס ואפי' את"ל דאסור האם יש
מקום להקל כשאינן לו מקום אחר. ע"כ.

הנה בעיקר דין זה כבר דנו בזה גדוה"פ
ויש שכ' שיש בזה גם מעשה רב מגדולי הדור
שהתירו אמרתי אעבור פרשתא דא וזה החלי
בעזה"ת.

בניד"ד יש לדון בכוכ"כ דברים:

(א) אי יש בזה חילוק אי הוי בביהמ"ד או
בהיכנ"ס.

(ב) אי יש חילוק בביהמ"ד שבכרכים או
בין ביהמ"ד דרבים או דיחיד.

(ג) והאם יש חילוק בין ביהכ"נ שבארץ או
ביהכ"נ שבחו"ל דעל תנאי הם עשויים.

(ד) אי יש חילוק בין לאפות בביהכ"נ או
בעז"נ.

(ה) אי יש חילוק בין צורך רבים או צורך
יחיד.

(ו) אי יש חילוק בין טחינת הקמח או
אפיית המצות וש"מ ועוד ש"ד שיתבהרו
בהמשך התשובה בעזרתו יתברך.

קדושת ביהכנ"ס אי הוי מה"ת - ואי
חלוק ממורא מקדש

(א) היראים (סימן שכ"ד) כתב כשאמרה
תורה מקדשי תיראו בתי כנסיות ובתי מדרשות
בכלל הרי ס"ל דמן התורה הוא והובא ג"כ

בנחל אשכול בהלכות ביהכנ"ס (סי' כ"ד). (ב)
והפרמ"ג באו"ח במשב"ז סימן קנ"א (סק"א)
כתב בפשיטות דמורא מקדש מ"ע הוא אבל
מורא ביהכנ"ס דרבנן וכנראה דהוא לא ראה
דברי ספר היראים דעכ"פ הול"ל דיש בזה
פלוגתא דרבוותא.

ובעיקר קדושת ביהכנ"ס גם הר"ן ס"ל
דאינה אלא מדרבנן, וכתב הגאון מהר"י בי רב
בתשובה (סי' ה') שגם הרמב"ן מודה לזה,
והנפק"מ דבכל ספק שיפול בדבר אזלינן
לקולא, ע"ש, וכן דעת המהר"ם אלשקר
בתשובה (סי' פ"ו) וכן כתב בשו"ת חקרי לב
(ח"ב מיור"ד בשו"ת או"ח (סי' י') ובשו"ת
בית שלמה חאו"ח (סי' כ"א) ובשו"ת דברי
חיים חאו"ח (סי' ג') ועוד.

ומ"ש מהרי"ץ דושינסקי ח"א (סי' ט"ז)
שלדעת הרמב"ן קדושת ביהכנ"ס הויא מן
התורה, כ' במאור ישראל (להגרע"י) מגילה
(כ"ח) דנעלם ממנו מ"ש מהר"י סי' רב
ומהר"ם אלשקר ושאר אחרונים הנ"ל, דלכו"ע
קדושת ביהכנ"ס מדרבנן, מלבד הר"א ממיץ
בס' יראים דס"ל דהוי דאורייתא, וע"ע בשו"ת
רב פעלים ח"ב (חאו"ח ס"ס כ') שג"כ תפס
בדעת הרמב"ן שקדושת ביהכנ"ס הוי רק
מדרבנן, ע"ש, ועי' בשד"ח כללים מערכת הב'
(אות מ"ג).

אי מהני תנאי בביהכנ"ס באר"י בישובן

בעיקר דין תנאי בביהכנ"ס בארץ ישראל
ובחו"ל בישובן או בחרבונון, (א) עיין בשו"ע
סימן קנ"א (סעיף י"א) דבבתי כנסיות שבאר"י
איך תנאי מועיל. (ב) וכתב במ"ב (ס"ק ל"ח)
שלדעת המג"א, שתנאי מועיל לשאר
תשמישין אפילו ביישובן, ה"ה דמהני תנאי

לעיין אי דמיא להורדה או קצת בזיון או כיון שיש צורך מצוה שרי. וביותר כשאין מקום אחר מרווח או בביהמ"ד שנבנה ע"ד יחיד וכהתנו דמיא כהנ"ל.

נשים להתפלל בבהכ"נ לזמן מועט אי נחשב הורדה

בשו"ת אמרי יושר ח"א (סי' קע"ד) דן בזה כ' וז"ל והנה מצד הורדה כבר כתבתי בתשובה לק' סאנץ' ישן דביהכנ"ס ליכא איסור הורדה מקדושה עי"ז שיתפללו שם נשים לפי שעה והבאתי ראיות ברורות עכ"ל. וכן הביאו בשו"ת שרגא המאיר הנ"ל.

בשו"ת דבר יהושע ח"א (סי' צ"ו) דן ג"כ בדבר השאלה שרוצים לבנות אגף לביהכנ"ס שישמש שטיבל לכל ימות השנה לתורה ותפילה לאנשים ורק בימים הנוראים בלבד ישמש עזרת נשים ומחמת זה יצטרכו להרוס בקיר ביהכנ"ס הסמוך. ע"ש.

אם ביהכנ"ס משתמש כמקודם רק מוריד ממנה חלק לקדושה קלה

(א) י"פ שאפילו בחלק מביהכנ"ס הוי הורדה מקדושה.

(ב) אמנם בשו"ת שואל ומשיב מהדו"א ח"ב (סימן כ"ג) לכאורה משמע שאם ביהכנ"ס עדיין משמש כמקודם לא איכפת לן במה שמוריד חלק ממנו לקדושה קלה. (וכע"ז כ' באמרי יושר ושי"פ).

למחון קמה למצות או לשמור הקמה בביהכ"נ

הגה"ק מבוטשאטש בשו"ע או"ח סי' קנ"ד (סעיף א') בא"א שם דן בזה וז"ל, נהוג בכל קהלות קדושות ששמענום לשמר התיבה של טחינת מצות בביהכ"נ הק' במקום שקורי' פאליש ובודאי הוא בכלל לב בית דין מתנה וכל שכן בבהמ"ד שהתנו בשעת בנינו לאכול בו ושלא להצטרך לפרוש משם מה שפורשים ומרחיקין מלעשות בביהכ"נ הק' דקיל טפי

באר"י. ג) ובביאור הלכה שם (ד"ה אבל), סיים שיש להקל בזה אבל לא לתשמישין של גנאי וע"ש בסוף הביאה"ל ג' חילוקים בזה.

י"פ דקדושת ביהכנ"ס כתשמישי מצוה ולכן מהני מכירתו ע"פ ז' טובי העיר

הר"ן פרק בני העיר (מגילה דף ח' ע"א מדפי הרי"ף בד"ה ומאן) הביא מהרמב"ן דאף דדבר שראוי לגופו במקודשין אינו נפדה, וכי מכרו ז' טובי העיר במעמד אנשי העיר היכי שרו דמייהו למשתי ביה שיכרא, וכתב דביהכנ"ס עשו אותה כתשמישי מצוה וכנמלכו בני העיר למכרו לפי שעבר זמן מצותו ונפקעה קדושתו, וזה לגבי קדושת ביהכנ"ס אבל שאר תשמישי קדושה לא פקעה ע"ש.

(א) ומש"כ הדע"ת בשם שו"ת מהר"ם ב"ב דביהכנ"ס עצמה י"ל קדושה ולא תשמיש קדושה. (ב) החלקת יואב ח"א (ס"ד) הק' עליו והביאו מהרמב"ן הנ"ל דמשוי' להו רק תשמישי מצוה אפי' לא תשמישי קדושה. ועי' במהרש"ם חלק א' (סי' י') שכתב בנידון זה באריכות אם קדושת בית הכנסת מדאורייתא או מדרבנן.

הורדה מקדושה לפי שעה

(א) עיין במ"א או"ח סי' קנ"ד (סקי"ד) דביטול לפי שעה אין בזה איסור הורדה וע"ש במחצה"ש מש"כ בביאורו. ושם הנידון להניח ספרים בתוך ארון הקודש כשהוציאו ממנו הס"ת או לא. ע"ש. וע"ש בחכמת שלמה (סי' קנ"ד) שהוכיח מש"ס סוכה (דף מ"ד ע"ב) דהורדה לפי שעה לא הוי הורדה.

(ב) אבל בשו"ת תורה לשמה (סי' כ"א) מביא ראייה ממנחות (דף צ"ט) ממתני' דשקלים שגם לפי שעה הוי הורדה ופלא שלא העיר כלום שהוא מחלוקת בין מהרש"ל וב"ח הנ"ל, ועי' בשו"ת שרגא המאיר ח"ג (סל"ו) מש"כ בזה.

אבל ניד"ד אפיית מצות בתוך ביהמ"ד יש

יש צורך מצוה גמורה שעל ידי זה מקדמי ומחשכי ללמוד בביהמ"ד הק' ולתפילה.

המשך מהנ"ל – נתיצת כותל עז"נ לבניית למצות אם התנור ישמר גם לחימום – נתיצה שאינו דרך השחתה – או ע"מ שלא לבנות במקומו – שיטת המהרש"ם הגם דאפי' מצות הוי מצוה אין היתר רק באין מקום אחר מרווח והתנור ישמר גם לחימום – באין פי התנור לתוך ביהמ"ד והתנור מכוסה ולא ניכר – מעשה רב שאפו צדיקים מצות בביהמ"ד

נתיצת כותל בעז"נ לבנית תנור כדי לאפות מצות מצוה שם

בשו"ת מהרש"ם ח"ה (סי' ס"א) נשאל בזה וז"ל: ע"ד שאלתו בהקהלוהויו שבנו שם זה ערך ששה שנים ועשו בכותל מערבי גרטיס כי אולי יתפללו שם בצד מערב הנשים וגם התפללו שם פעם א' או ב' ועתה עשו להם בעז"נ תנור לאפות בו מצות שמורה ונתצו בלא ש"ח בכותל מערב חלון כדי לטלטל המצות דרך שם אחר שיגלגלו אותם בהקלוזו, ועתה נודע להם חשש על הנתיצה כי אינו צורך הקלוזו, וגם איך יעשו תנור מעז"נ שהוא ג"כ מקום מקודש לאפות בו מצות.

לעשות מקום הנתיצה פתח לעז"נ והתנור ישמש ג"כ לתנור בית החורף

והשואל כ' שיקחו אותו מקום ג"כ לצרף לעזא"נ שיתפללו שם בשוי"ט כשיהיו רוב עם ובמקום הנתיצה יעשו שם פתח לכנוס דרך שם מהבית של עזא"נ הקודם לחדר ההוא והתנור זה ישמש במקום תנור בית החורף ולא יצטרכו עוד לתנור אחר להחם הקהלהויו וא"כ מעלין אותו לקדושה והאפי' הוי כחשבונות של מצוה דמותר לעשות בביהמ"ד ג"כ וה"נ הוי ד"מ כדי להשמר מחשש חימוץ.

בוה, ולזה טוחנים כאן מצה שמורה בכהמ"ד הק' דפה שהותנו כנ"ל ואין זה על פי מאמר שלי להדיא ואדרכא השמעתי שבכל האפשר יקבעו מקום אחר להטחינה אך כיון שיש זכות כנ"ל אין למונעם, ונוהגים להחזיק החטים השמורות משעת הקצירה במקומות הקבועים לתפילה. (במקו"ר).

לשמור עצי הסקה בכהכ"נ או בהמד"ר או הפוליש

כ' הגה"ק מבוטשאטש בא"א שם, דבלי שאלה ממנו מניחים המתעסקים פה אודות הסקת הביהמ"ד הק' העצים של הסקה קודם חטיבתן בביהכ"נ הק' וגם שהוא בפאליש, על כל זה כאן אין הבדל כל כך בין הביהכ"נ הק' ובין הפאליש כי אם עמודים ולא כותל ולא דלתות רק עמודים וכיפה מן אחד לחבירו וגם בפאליש צלע"ע בכיוצא בזה השימוש כיון שמתפללים שם לפעמים ובמק"א כתבתי בזה.

לצורך ביהכ"נ וביהמ"ד

ומכל מקום יש צד זכות על כל פנים בדיעבד כיון שהוא צורך הסקת ביהמ"ד הק' וצורך ביהמ"ד הק' הוא כצורך ביהכ"נ דהרי קיימא לן שקדושת ביהמ"ד גדולי' מקדושת ביהכ"נ וכל שכן בביהמ"ד הק' דידן שמתפללים בהם גם כן, גם כל המתפללים בביהכ"נ הק' בחורף צריכים לחמם את עצמם בביהמ"ד הק' קודם לכתן לביהכ"נ הק', ואחרי התפילה, והרי זה כצורך ביהכ"נ ממש, וכל מה שהוא לצורך הביהכ"נ הק' נראה שאין בו קפידא לכולי עלמא.

כאין בזה שום פעולה ומלאכה כמו שינה בכהכ"נ ביוכ"פ

והביא ראי' כמו שישנים בביהכ"נ הק' ביו"כ הק' לשמירת הנרות כידוע גם אין בזה שום שימוש בזיון ואין זה כהפשלת חבלים כי אין בזה פעולה ולא מלאכה רק הנחה בעלמא והרי לצורך מצוה מותר גם לאכול כידוע ובזה

נתיצה שאינו דרך השחתה

והשיב שם המהרש"ם בתו"ד ובאמת בגוף הנתיצה דהוי משום לא תעשון כן לפי המבואר ברמב"ם פ"ה מיסוה"ת דדוקא דרך השחתה אסור מה"ת אבל אם אינו מכוין דרך השחתה שרי מה"ת, א"כ אם הוא מכוין לאיזו צורך מצוה אפי' שיהי' מצוה קלה אינו דרך השחתה. ע"ש כמה ראיות לזה מש"ס ופוסקים לזה.

ובעיקר דין נתיצה הארכתי בזה בספרי שו"ת ישיב יצחק ח"ב (ס"ז) ושם בדין נתיצה לצורך מצוה בעז"נ או בביהכ"נ ע"ש מה שהבאתי משו"ת אמרי יושר ח"א (סי' קע"ד) וכן הארכתי בזה בספרי שו"ת ישיב יצחק ח"ג (ס"א) וש"מ ע"ש מה שהבאתי משו"ת דברי חיים (סי' י"א י"ג י"ד) ושו"ת שו"מ מה"ק ח"ב (סי' כ"ב) וש"פ כדלהלן.

נתיצה ע"מ לא לבנות במקומו, גדר האיסור

שו"כ שם המהרש"ם שוב ראיתי בח"ס א"ח מזה ובוה י"ל דגם בנותן חלון לצורך עז"נ ניהו דקדושת עז"נ קטנה מעזא"נ מ"מ עכ"פ כיון דאיכא צורך מצוה ול"ה דרך השחתה שרי, ובאמת שהא"ר בסי' קנ"ב חולק בזה ע"ד הט"ז שם בדין אם עושה שלא לבנות במקומו א' דהט"ז מחמיר. ב' והא"ר מתיר, ועפ"מ"ג שם, אבל נראה דמדרבנן בודאי אסור.

שו"כ לדון דגם מדרבנן שרי דל"ה הורדה מקדושה כלל דהא בש"ס דפסחים פ"ה מבואר דעובי החומה והחלונות גבי היכל ככפנים דמי וגבי עזרה אינם ככפנים וכבר הביא הב"י סוס"י קנ"ב בשם מרדכי ומהרי"ק דהוי ספיקא אי ביהכ"נ כהיכל דמי או כעזרה וא"כ שוב הוי סד"ר ולהקל ומהגם דהא הרמב"ן והר"ן במגילה פ' בה"ע אי קדושת ביהכ"נ מדאורייתא ולשי' הר"ן הוי רק קדושת דרבנן וא"כ מותר לנתון מדאורייתא ועי' בשו"ת פ"י (להמג"ש) ח"ב (סוס"י צ"ט) שכ' בנידון אחר

דלשי' הר"ן אי איכא ספיקא יש להקל דהוי סד"ר ולהקל, אבל במנין המצות להרמב"ם מצוה ס"ה מפורש דאיסור נתיצת ביהכ"נ או ביהמ"ד הוי לאו של תורה יעו"ש. וכ"ה בספר יראים להר"א ממיץ (מצוה קצ"ד).

וע' בשו"ת ב"א חיו"ד סי' ס"ב אבל בנ"ד דהוי רק השחתה לצורך עשיית תנור לצורך אפיית מצות בודאי אסור כיון דאפשר לאפות במקום אחר וע' פסחים (כ"ו) ובפ"י שם בסוגי' דאפשר ולא מכוין.

בריעבר בנעשה ע"י פועל עכו"ם

וכתב המהרש"ם ולכן אין להתיר נתיצה גם בכה"ג לכתחילה אבל מה שעבר אין, ובפרט דמסתמא נעשה ע"י עכו"ם והוי רק שבות ועי' בב"מ (צ') אי בשאר איסורים איכא איסור אמירה לעכו"ם שבות וכן מבואר בשו"ת ח"ש חא"ח סי' ל"ב דגם בנתיצה ע"י עכו"ם הוי רק שבות א' ואף דלשי' המחנ"א ה'ל' שלוחין פועל ידו כיד בעה"ב. ב' כבר חלקו עליו השע"מ ושאר אחרונים ואכמ"ל, ולכן כמה שכבר נעשה יש לדון דלא עברו על איסור נתיצה.

ללוש ולאפות מצות בביהכ"נ

ובעיקר שאלה דידן דן בזה ג"כ המהרש"ם שם וכתב, ללוש ולאפות שם יש לעיין דהא במגילה (כ"ח א') מבואר דאפי' ביהכ"נ שחרב אין מפשילין בו חבלים ופירש"י והר"ן דה"ה כל שאר מלאכות אלא אורחא דמלתא נקט לפי שביהכ"נ מקום מרווח ופנוי הוא ע"ש א"כ ה"נ אסור ללוש ולאפות בו ואף דמבשלין בו לפעמים עבור איזה אורח כבר כתב הר"ן בשם הרמב"ן דהא כל בתי כנסיות שבבבל ע"ת הן עשויות היינו לענין שאם הוצרכו להאכיל בו עניים או להשכיבן מותר וה"ה כל צרכי עניים לפי שעה ובפרט מה שנקרא קהלהויז ידוע דמתחלה נעשה באופן שילינו בו אורחים שכן המנהג בכל תפוצות ישראל, ואף דחשבונות של מצוה מותרים אף דחשבונות הוי קלות ראש

התנור דהיינו 60 צענט"מ בתוך הבהמ"ד והתנור ופי התנור יהי בפוליש ואי אפשר באופן אחר ועל אותם 60 צענט"ט שיהיה בבהמ"ד יהיה עומד ארגו של ספרים דבהמ"ד וגם יהי התנור שיהיה בתוך הבהמ"ד מחופה בתכלית היופי בנסרים ולא יוכר כלל שהוא תנור, וממילא יובן כי לא יבא חום התנור בבהמ"ד, אי אריך למעבד הכי כאשר שחפצתם שיהי אפיית המצות בע"פ שם בבהמ"ד ולא אצל יחיד שהבעה"ב ממנה על העוסקים ומפאת ההרחבה שבבהמ"ד שהוא רחבת ידים האפייה הוא באחדות ובשלום. ע"ש מה שדין שלא יבא חום התנור לבהמ"ד.

שוב הביא שם מעשה רב שכבעלו אצל הרב הקדוש מוה"ר ישכר דוב זללה"ה הי' התנור שאפו בו מצות בתוך הבהמ"ד ופי התנור לתוך הבהמ"ד ושם היו לשיין ועורכין רק שהי' החדר רחבת ידים בהמ"ד גדול.

גם אויר ביהמ"ד קדוש ואסור למעטו

שו"כ לדון אי יש חשש הורדה מקדושה בנ"ד דהרי בהכ"נ ובהמ"ד אף שנשרפו הם בקדושתן כמבואר בש"ע סי' קנ"א (סעיף יוד) וא"כ אסור להוריד מקדושה דהא גם האויר הוא קדוש דקיי"ל אויר עזרה כעזרה דמי כמ"ש תוס' וראשונים בשבועות (י"ז) (עמש"כ לקמן משו"ת ד"ח ושו"ת צי"א בזה). ויעיין במל"מ פ"א משגגות ובשו"ת בית שלמה או"ח (סי' כ"ח) א"כ אסור לעשות מאויר בהמ"ד דבר שא"צ לקדושת בהמ"ד, ומ"ש כבודו שעושה אותו מקום בסיס להארגז של הספרים אכתי מ"מ נתמעט בזה אויר הבהמ"ד שהמקום ההוא הי' עליו קדושת בהמ"ד ואסור למעט האויר והרי אפשר לעשות שם ארגו המטולטל וכיו"ב אבל זה שנעשה לצורך תנור אסור לכן לא נר"ל נכון לעשות כן, ואף דמגלגלין העיסה ולשיין בבהמ"ד א"כ ע"כ דהותנו בבנין הבהמ"ד ע"ז א"כ משתמשין בבהמ"ד לאפיית המצות

כמבואר בש"ס שם דאע"ג דביהכנ"ס שבבבל ע"ת הן עשויות אעפ"כ אין נוהגין בהם ק"ר היינו חשבונות ואפ"ה לצורך מצוה כ' הפוסקים דשרי א"כ י"ל דה"ה לישה ואפיה.

הגם דאפייה ולישת מצות הוי לצורך מצוה אין להתיר רק בא"א באופן אחר

שו"כ אבל נראה דכיון דגם חשבונות של מצות לא שרי רק כשאין להם מקום אחר מרווח לזה להתאסף שם ולכן לא הוי בזיון וגנאי לבהכנ"ס אבל בדאפשר להם במק"א אין להתיר.

באין מקו"א אין גדר ביזוי

ויש ליתן טעם כיון דתלוי אי הוי גנאי לבהכנ"ס א"כ היכי דא"א לעשות בענין אחר ליכא ביזוי משא"כ היכי דאפשר במקום אחר וע' ישו"ע או"ח כס"י ח' סברא כזו וכיוצא בזה.

באין מק"א מרווח והתנור ישמש לתנור בית החורף

ולהלכה סיים שם המהרש"ם דאם אין להם למצוא בעיר מקום מרווח יוכלו להתיר להם לפי שעה הצריכה לשם מצות מצוה והתנור ישמש כל השנה במקום תנור ביה"ח וכמש"ל, אבל בדאפשר במקום אחר אין להקל בזה.

חלק מהתנור בביהמ"ד מכוסה ולא ניכר וחזמו לא לתוך ביהמ"ד, וחלק בפאליש והלישה ואפיה בביהמ"ד

שו"ר להגאון הרב משמלוי זצ"ל בספרו שו"ת לחם שלמה מהדר"ת אור"ח (סי' י"ג) שג"כ דן במה וז"ל: ע"ד שאלתו שהי' לכם בהמ"ד שבתוך הפוליש היה תנור לאפיית מצות מצוה בע"פ והערכת ולישת העיסה וגלגול המצות הי' בבהמ"ד ונשרף הבהמ"ד ומחמת שרי העיר א"א לכם שיהי' כבראשונה ומוכרחים עתה שיהי' מקצת

ולישת המצות, משא"כ בלא נעשה ע"ת וכע"ז כבר כתב המהרש"ם דרק באם אין מקום אחר מותר לאפות שם מצות מצוה.

ושיטת הגה"ק מבוטשאטש י"ל דמסתמא כהתנו דמיא אם רגילים כן והמקום והזמן דחוק.

המשך מהנ"ל – אכילת ארעי בבהמ"ד ונדר ארעי – בהיתר עריכת סעודות והתוועדות בבהמ"ד – לתקן שולחנות בהמ"ד בתוך הבהמ"ד – מכירת ספרי קודש שם – אויר בהמ"ד אי י"ב קדושה – ספק אם התנו שלא יחול שם קדושה או ברנילים שם אי סתמא כהתנו

גדר אכילת ארעי בבהמ"ד

גדר קדושת ביהכ"נ ע"י מגילה (כ"ח) בתי כנסיות אין עושין בהן קלות ראש וכו' וכ"פ הרמב"ם פי"א מה' תפילה (ה"ו) ובטשו"ע אות ס' קנ"א (סעיף א'), בתי כנסיות נקראו מקדש מעט כדכתיב (יחזקאל י"א) ואהי להם למקדש מעט, וכתיב ומקדשי תיראו (ויקרא כ"ו) לפיכך אסור לנהוג בהן קלות ראש כגון שחוק והיתול ושיחה בטלה ואין אוכלים ושותים בהם ולא מתקשטים. ולאכול אכילת ארעי או ביארציית וקדשים אחר התפילה ע"י בשדי חמד אס"ד מערכת בהכ"נ (אות ט') משו"ת שו"מ לענין אכילת מיני מתיקה בשמחת תורה בבהכ"נ דלא אסרו אלא אכילה ושתייה ממש אבל זה רק טועם להשיב הנפש ואין בזה ק"ר.

י"ל דהוי כלצורך מצוה

וכבר פשט המנהג להיתר אכילת ארעי כמו מיני מזונות ושתיית כוס קטן יי"ש אחר התפילה ואפשר משום שע"פ רוב קובעים לימוד אחר התפילה משנה וכיוצא ובכה"ג שרי שלא יתבטלו מלימודם מחמת חולשא דלבא. ונוהגין שבעיכ"פ מחלק הגבאי בבהכ"נ מיני מתיקה כמ"ש בנה"ש והו"ר

מ"מ התנור הזה שהוא לאפיה אינו בכלל התנאי כמובן.

ובעיקר דברי הגאון משמלוי זצ"ל ראיתי שיש שדחו ראייתו שבכעלזא הי' חוץ מבהכ"נ שבנה הרה"ק השר שלום זי"ע הי' גם ביהמ"ד של היושבים ושם נערכו הסעודות וההתוועדות וי"ל ששם אפשר דהוי כהתנו כנ"ל וגם הגה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע הוסיף חומרא שלא לטעום אפילו "תיקון" (מזונות וליקר לומר לחיים) אפי' בחדרים הסמוכים לביהכ"נ.

וכ"ה מש"כ בזה המהרש"ם דרק ביש מקום אחר מרווח והתנור ישמש גם לבית החורף יש להתיר וכ"ה מש"כ הגה"ק מבוטשאטש ליישב מה שנהגו לטחון הקמח למצה שמורה בבהכ"נ וכן שומרים שם החיטים דהוי כהתנו ומ"מ כ' הגם דאין למנוע מ"מ יש לחפש מקום אחר אם אפשר.

רק בבהמ"ד הנעשה על תנאי – בהמ"ד של צדיקים נעשה על תנאי

ולכן לדבריו נראה דרק בבהמ"ד שנעשה להשתמש בו לש"ד לערוך שם סעודות והתוועדות גם בדברים דלא מהני תנאי כדלהלן משו"ת מרן הד"ח די"ב קדושת תשמישי מצוה אז שרי לאפות בבהמ"ד מצות מצוה. ולכא"ו גם בביהכ"נ אצל הרה"ק מהרי"ד זי"ע נבנה ע"ד זה וכמו שהארכתי בזה בפרט בביהמ"ד של צדיקים כשל יחיד דמי' ועל דעתם נבנה להשתמש שם לצרכי רבים ואורחים בין לאכילה ולשתייה וכדו' ועריכת השוה"ט וכל הצריך לחצר הקודש. וכמש"כ מרן הד"ח בתשו' בענין ביהמ"ד של הרה"ק מוהרר"א זי"ע מליז'ענסק שנמכר לאחר פטירתו דדינו כביהמ"ד של יחיד דביהמ"ד של צדיקים כעל תנאי נעשה.

ובלא נעשה ע"ת רק באין מקום מרווח כזה שרי

ולכן רק בביהמ"ד שמתחילה נעשה ע"י תנאי להשתמש גם לש"ד מותר גם אפי"ת

ספסל או שולחן בביהכ"נ טוב להוציאו ולתקנו בחוץ, ודנו האחרונים בתגלחת ראשונה לקטן בן ג' אי עושין בביהכ"נ, ובעיקה"ד כבר הבאתי לעיל מש"כ גדוה"פ וכן כתב מרן הד"ח בתשובותיו דביהכ"נ של צדיקים על תנאי נכנו ואין בהם גדר קדושת ביהכ"נ ולכן מותר לעשות כל סוגי התכנסויות וכדי לצורך הקהל ובפרט שאין מקום אחר מרווח לעשות ועי' שו"ת רב פעלים ח"ב (סכ"ד).

מכירת ספרי קודש בביהמ"ד

כתב בבדה"ש בנידון ת"ח למכור ספרי קודש בתוך ביהכ"נ דהוי צורך מצוה ועי' בכף החיים סקמ"ה ושם (סק"ב) באיסור לישון בביהכ"נ.

אוויר ביהכ"נ אי יש בו קדושה

(א) כ"ה לעיל מש"כ בזה בשו"ת לחם שלמה דיש בו דין קדושה. (ב) שו"ר בשו"ת צי"א ח"ט (סיק י"א) האריך בדין זה וציין שם לשו"ת דברי חיים ח"א האו"ח (סי' ג') מה שכותב לבאר דאוויר ביהכ"נ בכלל אינו מקודש לדעת רוב הפוסקים, ומאריך בזה גם בשו"ת בית שלמה חאו"ח (סי' כ"ח) ע"ש, וכן בשו"ת מכתב סופר האו"ח (סי' ה') כותב נמי לבאר בפשיטות שאין לאוויר ביהכ"נ עצם קדושה.

ספק אם התנו שלא יחול שם דין ביהכ"נ

ועוד דן (שם) הצי"א בנדונו אם ישנו ספק במציאות אופן קביעת המקום הזה למקום תפילה, ויתכן שהתנו עליו בתחילה במפורש שלא יחול על המקום דין קדושת ביהכ"נ אלא ישמש רק כבית שמתקבצין בו להתפלל שאין בו משם קדושה גם אם הוא פנוי ולא דר בה אדם כמבואר באו"ח סי' קנ"ד (סעי' א') ומ"ב (סק"ב), גם בסתמא יש מקום לומר דינו נמי כאילו פירושו דמי.

באלף המגן על מטה אפרים, ואפשר משום דאכילת עיוכ"פ מצוה.

רק סעודת מצוה שא"ב שכרות שרי

וכ"ה בבדי השלחן שם בקצות השולחן שם אות כ"ט סעיף ג' ועי' מג"א שם (סק"ה) דסעודת מצוה רשאי לאכול שם. ומבואר שם דהיינו דוקא סעודה שאין בה שכרות, וכ' המשנ"ב דהנהגין לעשות סעודת סיום הש"ס בביהמ"ד מפני שאין להם מקום מרווח, לזה יש להם על מי לסמוך, וכן עמא דבר.

היתר עשיית סעודות גדולות בבהמ"ד ובפרט לת"ח ועניים

וכתב בבדה"ש (או' כ"ב), גם מנהגנו לעשות סעודה שלישית של שבת בבהמ"ד, ועושין סעודות גדולות, וחסידי פולין נוהגין לעשות סעודה בבהמ"ד ביום הילולא של צדיקים דכיון שהסעודה היא לכבוד התורה וכבוד שמים מתרבה על ידה, אין בה משום קלות ראש ח"ו, וכמה מצות מצטרפות בזה דבקבוץ של ישראל ודאי נמצאים ת"ח בכל מקום ואמרו רז"ל (ברכות ס"ד) כל הנהנה מסעודה שת"ח שרוי בתורה כאלו נהנה מזיו השכינה והובא להלכה בסי' קנ"ו ד', גם גופא דעובדא לעשות יומא טבא לרבנן הוי מצוה כמו דאיתא (ברכות מ"ו) רבי זירא חלש על לגביה רבי אבהו קיבל עליה אי מהפח קטינה חריך שקי עבידנא יומא טבא לרבנן, משמע דרבי אבהו קיבל עליה מצוה זו כעין שנידרין צדקה בעל צרה, וגם כמה עניים רעבים שנהנים מהסעודה ומתקיים מצות צדקה בזה, ועי' מגילה (י"ב) וכשישראל אוכלין ושותין מתחילין בדברי תורה ובדברי השבחות ע"ש שזהו אפילו כטוב לבם ביין. ולכן לא חיישינן שאם ישתכרו יקלו ראשם ח"ו.

לתקן שלחנות וספסלין בתוך הבהמ"ד – תגלחת בן ג' שנים שם

בבדה"ש שם (סק"ח) כ' כשצריכין לתקן

ברגילים לעשות שם שמחות וכינוסים סתמא כפירושו כהתנו דמיא

ועוד יש לדון בנ"ד כיון דלפעמים עושין שם שמחות בבהכנ"ס וכדו' וכינוסים וסעודות מצוה שאין ראוי לעשות בבתי כנסיות ובתי מדרשות ע"כ משום דהוי כהתנו דלא יהא שם קדושת ביהכנ"ס ממש, או סתמא כפירושו הוי כן ובפרט אם נבנה ע"ד רב ומנהיג המקום כמש"כ מרן הד"ח (וש"פ כדלהלן) ולפ"ז שפיר יכולים לעשות עז"נ וכ"ש באויר ביהכנ"ס.

המשך מהנ"ל - בהמ"ד של צדיקים שמתוועדים שם לעשות דברים שלא מהני תנאי י"ל דגדר קדושתן רק כתשמישי מצוה ולכן נמכרין - פאליש (עזרה) של בהכ"נ אי קיל יותר, ומה"ד בחדר שבצידי בהמ"ד, או עליית בהמ"ד, או מרתף ומקלמ של בהמ"ד

בתי מדרש של צדיקים בביתם שמשתמשים שם בדברים דלא מהני גם תנאי

ובעיקר הדין שהביא בשו"ת לחם שלמה הנ"ל מהרה"ק מהרי"ד בעלזא זי"ע מעשה רב שאפה מצות בביהמ"ד שלו חוץ מהטעם שהוי מצוה משאר טעמים שכתב שם י"ל הטעם ע"פ מה שרמזתיו כבר מש"כ בשו"ת מרן הדברי חיים ח"ב חחו"מ (סי' ל"ב) שהעלה דנראה בפשיטות דהבתי מדרשים של צדיקי הדור שמייחדים בביתם אין להם דין בהמ"ד להיות עליו קדושת ביהכ"נ שהרי אנו רואים שמשתמשים בו דברים שאין רשאים להשתמש בבהמ"ד סתם אפי' ע"י תנאי שעושין סעודת נישואין ושוחקין בשמחת מצוה כנהוג אשר אין רשאים לעשות כן בבהמ"ד אחר, וגם ישנים שינת קבע דאסור עפ"י דין, ועוד כמה תשמישים כידוע, וכן שיטת החזו"א דמועיל תנאי בזה ועיין שו"ת והנהגות (שטרנבוך) ח"א (סי' קנ"ח).

תחילת בנייתן כבית ועד לת"ח נקדשים לשם מצוה כתשמישי מצוה ולא בקדושת בהכ"נ

והטעם דהצדיקים בונים זאת לשם בית וועד לת"ח להקהל יחד ולשמוח באהבה בכל המצטרך לשמחת מצוה וגם להשתמש לצרכי האורחים בכל מה שיצטרכו, ורק שיתפלל בו ג"כ, לא שיהיה קדושת ביהכנ"ס עליהם וכו' ונהי שנקדשים הבית בקדושה היינו כמו שמקדשים כל בנינים לצרכם כ"א לפי מה דמשער בלבו מקדש לשם מצוה אבל לא לקדושת בית תפילה, והוי רק תשמיש מצוה. וכן הארכתי בספרי הנ"ל ישיב יצחק ח"ג ס"ג ע"ש.

בדרך הצדיקים דעושים כל מעשיהם בקדושה אבל לא בגדר בהמ"ד

וכבר כ' הרמב"ן והר"ן ז"ל דזה מקרי רק בונה סתם לצורכו ורק שהצדיק עושה כל צורכיו בקדושה אבל לא נקרא על הבהמ"ד קדושת ביהכנ"ס דלא נתיסד כלל לביהכ"נ וכו' ע"ש, וכ"כ שם לצרף להתירו, וכעין זה כ' בשו"ת והנהגות (שטרנבוך) על בתי מדרש של צדיקים ורבנים מיוחדים, וכן שיטת החזו"א וכ"ה בשו"ת והנהגות (שטרנבוך) ח"א (סי' קנ"ח וסי' קס"ה), ע"ש (בסי' קס"ו) בגדר התנאי.

ומה שנקרא בשם ביהכ"נ ג"כ עוד לא קובע כ"כ יעוין בספר שו"ת משיב שלום (סי' י"א) ע"ש. וכ"ה בשו"ת צי"א הנ"ל.

פאליש (עזרה) של ביהכנ"ס אי קיל יותר מקדושת ביהכנ"ס

ובעיקר הדין אי מותר להשתמש בפאליש (עזרה) לאפיית המצות אי קיל קדושתו כבר דנו בזה הפוסקים וכן הארכתי בזה בספרי שו"ת ישיב יצחק ח"ב (ס"ז) ואעתיק הצ"ל.

גדר דין העזרה (פאליש) של ביהכ"נ
בעיקר דין העזרה אי יש לו דין קדושת

עלית ביהכנ"ס אי נתקדש בקדושת ביהכנ"ס
עיינ מש"כ בזה הגאון מבוטשאטש.

מרתף של ביהכנ"ס

ראיתי מקומות שאפו מצות מצוה במקלט
שתחת ביהכנ"ס ויש לעיין אי דינו כמרתף
ומה דין קדושתו וכשמתפללים שם אי רק
עורכין שם מסיבות וכדו' או דילמא דינו כחדר
צדדי של ביהכנ"ס.

שוב אשיב בעיקה"ד בענין אפיית מצות
מצוה בביהכ"נ ובפרט ביהכנ"ס של יחידים
ובפרט של צדיקים הוי כנבנה על תנאי לעשות
בהם כל דבר הנצרך לצורך העדה הקדושה
כ"כ כ"ה שכן כ' מרן הד"ח וש"פ דינו רק
כתשמישי מצוה ולכן באופן שאין בו דרך
בזיון וכש"כ בדברים שהם לצורך מצוה ואין
מק"א מרווח נהגו להקל בזה כמש"כ גדוה"פ
הגה"ק מבוטשאטש והמהרש"ם הנ"ל.

המורם מכל הנ"ל

בעיקר הדין אי קדושת בהכ"נ וכן מורא
ביהכ"נ אי הוי מה"ת פליגי בזה הקדמונים
והפוסקים ורבו הפוסקים דהוי רק מדרבנן.

וכמו כן בעיקר הדין אי מהני תנאי ביהכ"נ
בישובן באר"י (א) י"פ דלא מהני תנאי. (ב)
וי"א דלשיטת המג"א שתנאי מועיל לשאר
תשמישים אפי' בישובן מהני תנאי אפי'
לבהכ"נ שבאר"י. (ג) ושיטת המ"ב שיש להקל
בזה אבל לא לתשמיש של גנאי.

וי"פ דקדושת בהכ"נ הוי רק כתשמישי
מצוה ולכן מהני מכירתו ע"פ ז' טובי העיר
ולא כי"א דהו"ל כתשמישי קדושה.

ודנו הפוסקים בהורדה מקדושה לפי שעה
אי יש בזה איסור (א) שיטת המג"א דאין בזה
איסור הורדה. (ב) וי"א דשייך בזה דין הורדה.

ונידון דין אפי' ת"ל דיש לאסור אפית
מצות בבהכ"נ יש לזון להתיר דלא חשיב
הורדה רק לפי שעה ובפרט לצורך מצוה י"ל
דל"ח דרך בזיון (כעין שכ' המהרש"ם) ובזה
יש להסביר שיטות הנוהגין להתיר בזה.

ביהכנ"ס שהבאתי לעיל מחלוקת בזה (א) עיין
שו"ת בית שלמה או"ח (סימן כח) שכתב
שאע"פ שרק המאחרים מתפללים שם,
לגביהם נעשה להם קבע, וכדמוכח מדברי
מהרי"ט, וכ"ש כשהעזרה פתוחה לביהכנ"ס
שיש בה קדושה, וכ"כ בכפה"ח סימן קנא
(סק"י) בשם הר"י באסאן וע"ש בסק"ב ובמ"ב
סי' קנ"ד סק"ג.

(ב) ובשו"ת חבצלת השרון או"ח (סימן
לג) מצדד לומר שפרוזדור ובית שער של
ביהכנ"ס שעיקרן נעשה כדי ליכנס דרך שם
לביהכנ"ס, דינן כפתוחות לקודש ויש בהם
קדושה, אבל להלכה נראה שלא פסק כן.

ובמור וקציעה על המג"א ריש סי' קנ"ד
הביא המהרי"ט הנ"ל ונסתפק שם המג"א כיון
שמתפללים שם תמיד קדוש כדן ביהכנ"ס,
והמור וקציעה ס"ל דאין כאן ספק דקודשתם
וודאית כיון שפתוחות לקודש.

ובצדקה ומשפט פי"ב (סק"ס"א) כ' דיש
להתספק אם קדושתו שוה לקדושת ביהכנ"ס
ממש, או דילמא ביהכנ"ס שמתפללים בו
בקביעות קדושתו חמורה טפי, ונ"מ (א) לענין
להרחיב העזרה או להקטינה ולכאורה גם
נפק"מ. (ב) אי גגו קדוש כקדושת ביהכנ"ס
וכעין שנסתפק בשו"ת תשורת ש"י הנ"ל (סי'
תקמה) לענין גג עז"נ ומ"מ לפי הקרן לדוד
אם הוא בתוך שטח אויר ביהכנ"ס דינו
כביהכנ"ס.

חדר שבצידי בית הכנסת פתוח לבהכ"נ או לא - עלית בהכ"נ

(א) בשו"ת שאילת יעב"ץ (ח"ב) (סימן
נ"ד) כ' שאין בו קדושה ואפילו בתשמיש
מגונה ממש ומ"מ משמע דדוקא כשאינו
פתוח לביהכנ"ס.

(ב) ובשו"ת תשורת ש"י ח"א (סימן לב)
כתב שבחדר הסמוך ממש לביהכנ"ס אין ראוי
לעשות תשמיש גנאי, כדמוכח בספר חסידים
והובא בא"ר (סימן ק"נ) וכ"כ בשו"ת חבצלת
השרון או"ח (סימן י'). ועיין מש"כ שם בדין

ולתנור בית החורף משא"כ באפשר במקום אחר אין לאפות שם.

ובעיקר הך דינא דן ג"כ הגאון משמלוי זצ"ל בשו"ת לחם שלמה בנדון שחלק מהתנור בבהמ"ד מכוסה ולא ניכר כלל וחום התנור יוצא לחוץ וחלק נמצא בפאליש ולישה ואפיה בבהמ"ד ודן שם באויר בהמ"ד אי קדוש ויש בזה הורדה וקדושה, שוב הביא מעשה רב מהגאון הך ר' יששכר דב מבעלזא זי"ע שאפו שם מצות מצוה בבהמ"ד הגם שהי' התנור ופי התנור בתוך בהמ"ד כיון שהיה בהמ"ד גדול מרווח וי"ל דהוי כהתנה.

והגם שיש שדחו דבריו כיון דכידוע דבבעלזא היה ב' בתי מדרשים א' בהמ"ד הגדול שבנאו השר שלום מבעלזא זי"ע. ב' בהמ"ד נוסף להיושבים ששם נערכו הסעודות וההתועדויות ושם י"ל דאפו המצות מצוה דקיל יותר דהוי כהתנה.

מכ"מ כבר הבאתי דהגה"ק מבוטשאטש כבר דן בזה ללמד זכות על מה שנהגו לטחון המצות מצוה בתוך בהמ"ד וכ"ה לעיל שיטת המהרש"ם בזה דבאין מקום אחר מרווח יש להתיר.

ובעיקר הדין כבר כתב המרן הדברי חיים שבהמ"ד של צדיקים שנהגו לערוך שם שלחנות והסעודות וההתועדויות הוי כשל יחיד כיון דנבנו על דעתם דכנעשה על תנאי דמי וכן הביא הדברי חיים על בהמ"ד של הרב הך הנועם אלימלך זי"ע שנמכר לאחר פטירתו כיון שהיה דינו כבהמ"ד דיחיד דעל תנאי נעשה.

וכבר דנו הפוסקים בדין אכילת ארעי בבהמ"ד שמותר ומה גדרו וגם הוי לצורך מצוה שהלומדים לא יתבטלו מלימודם וכן נהגו לאכול שם בעיו"כ ומחלקין שם מיני מזונות ולכן אין בזה שום קלות ראש וי"א דרק סעודות מצוה שאין בו שכרות שרי, ובקצוה"ש הביא בטעם היתר עשיית סעודת גדולות בבהמ"ד ושאר התועדויות דמתרבה

ובשו"ת אמרי יושר דן אי מותר להניח לנשים להתפלל בבהמ"ד זמן מועט וכתב שם להתיר.

ועכ"פ אם הבהמ"ד משתמש כמקודם רק מוריד ממנה חלק לקדושה קלה שיטות השו"מ אם בהמ"ד משמש כמקודם להתיר ויש פוסקים שאסרו.

והגאון הך מבוטשאטש בא"א הביא שנהגו בקהילות קדושות לשמר קמח מצות מצוה בבהמ"ד ובפאליש וכתב שם דהוי בכלל לב ב"ד מתני והביא מעשה רב שבבהמ"ד במקומו נהגו מקדמת מנא (לא ע"פ דבריו) לטחון מצוה שמורה בבהמ"ד הגם שהעיר להם לחפש מקום אחר מכ"מ כיון שיש זכות אין למנעם וכן נהגו להחזיק החיטין השמורים בבהמ"ד.

וביותר מזה הביא שם שנהגו לשמור עצי הסקה בבהמ"ד ובבהמ"ד או הפאליש וכתב שם ללמד זכות כיון דהוי לצורך באי בהמ"ד ובהמ"ד לחמם את עצמם לתורה ולתפלה ועוד שאין בזה שום פעולה ומלאכה שרי.

ובשו"ת מהרש"ם נשאל בקהילה אחת שנתצו כתלי עזרת נשים לבניית תנור לאפות מצות מצוה שם והשואל כתב בטעם ההיתר שמקום הנתיצה יעשו פתח של עזרת נשים וגם התנור משמש ג"כ לתנור בית החורף, והמהרש"ם דן שם אי יש איסור בנייתו זאת די"ל כיון דאינו דרך השחתה ואין מתכוון להשחתה אין בזה איסור ובפרט לצורך מצוה דן שם במחלוקת הפוסקים בנותן ע"מ שלא לבנות במקומו אי יש בזה איסור או גם מדרבנן שרי ועוד י"ל דעובי הכותל אינו ככפנים ולכן ל"ח הורדה ובפרט דנעשה ע"י פועל עכו"ם י"ל דלא עברו על איסור נתיצה.

שוב דן המהרש"ם אי יש איסור ללוש ולאפות מצות מצוה בבהמ"ד וכתב שם הגם דהוי לצורך מצוה אין להתיר רק כשאין מקום אחר מרווח לזה דאז ל"ח דרך בזיון בקדושת ביהמ"ד וגם רק בתנאי שהתנור ישמש גם

שם כבוד שמים וכבוד התורה וכבודו שבאים לשמוע דבר ה' בשבתות ומועדים וכדו' וגם נהנים שם ת"ח ועניים.

יותר לעשות שם שמחות או אפיית מצות.

תבנא לדינא

בעיקה"ד אי מותר לאפות מצות מצוה בביהמ"ד כבר דנו בזה גדוה"פ הגה"ק מבוטשטש שנהגו בקהילות הקודש לשמור ולטחון קמח של מצות מצוה בתוך ביהמ"ד ויותר מזה הביא שנהגו לשמור גם עצי הסקה של התנור לחמם הביהמ"ד בתוך הביהמ"ד וכתב ללמד זכות כיון דהוי לצורך מצוה כהתנה דמיא ולכן אין למנעם לאפות שם מצות מצוה, ומ"מ יש להם לחפש אם אפשר מקום אחר.

וכתב שם ומכ"מ אין לתקן שם שלחנות וספסלים בתוך ביהמ"ד ומ"מ המנהג בתגלחת בני ג' שנים לגלחון בביהמ"ד. ודן שם אי מותר לת"ח למכור ספרי קודש בתוך בהכ"נ דהוי לצורך מצוה.

ובשו"ת צי"א הביא הדברי חיים הנ"ל כשיטת רוב הפוסקים דאזיר בהכ"נ אינו מקודש ואפי' בספק אם התנו י"ל דסתמא כפירושו כיון דרגילים כן לערוך שם שמחות וכינוסים ובפרט בביהמ"ד של צדיקים כמו שכתב הדברי חיים וגם שיטת חזו"א שמועיל תנאי.

והמהרש"ם כתב בתשובותיו דרק אם אין מק"א מרווח אז שרי דאז אין בזה כ"כ דרך בזיון וכבר דנו הפוסקים דהורדה לפי שעה לא חשיב הורדה, ובפרט דיש טעם נוסף דבהמ"ד של יחידים בחצרות חסידים שנערכים שם סעודות מצוה והתועודות וגם ישנים שם הוי כהתנו, ושי' גדוה"פ דבכה"ג הוי רק תשמישי מצוה וכן כתב הגה"ק הדברי חיים ושאר פוסקים.

וביותר דתחילת בנייתן כבית ועד לת"ח הוי כמקודשין לשם מצוה ורק כתשמישי מצוה ולא כקדושת בהכ"נ.

ויש שהביאו מעשה רב מגדולי הצדיקים דאפו מצות מצוה בתוך ביהמ"ד ואין בזה דרך להג וקלות ראש.

ומכ"מ הוי קצת קדוש כיון דדרך הצדיקים שעושין כל מעשיהם בקדושה כמו שכתב הרמב"ן והר"ן יש בזה דין תשמישי מצוה.

ומ"מ אם יש מקום אחר מרווח יש למנוע מלאפות שם כמוש"כ הגה"ק מבוטשטש והמהרש"ם הנ"ל.

ודנו הפוסקים אי פאליש של ביהכ"נ קיל יותר וכן פליגי הפוסקים בחדר שבצידי ביהכ"נ אי פתוח לביהכ"נ או לא או עליית בהכ"נ אי נתקדש בקדושת בהכ"נ ומכ"מ גם המקילין כתבו דאין ראי' לתשמיש גנאי ויש שכתבו להקל במרתף בהכ"נ או מקלט שקיל

אין בעולם שום רע כלל

...וזהו חייב אינש לבסומא בפורי' עד כו', מחויב להתענג בהארת פורים שיאמר שאיננו בעולם כלל שום רעה. שבין הדברים רעים, שהוא בכלל ארור המן. ובין הדברים הטובים, שהוא בכלל ברוך מרדכי. הוא הכל טוב ואין שום רע כלל בעולם. וזהו עד דלא ידע, כלומר שכל הדברים אף על פי שנראין רע אין הכוונה רק טוב ואין שום רע, כי הכל מהבורא ברוך הוא המלך הטוב. וזה דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, שכולם המה טובות לישראל ולא יש שום דבר רע כמו בימי מרדכי ואסתר שמכל המחשבות רעות נתהפך הכל לטוב. ובחלקים אחרים נבאר כל זה באריכות והאל הטוב יתן לנו הטוב והמטיב אמן סלה:
(קדושת לוי – קדושה רביעית – פורים ד"ה וזהו חייב)